

EUT:n ratkaisu täsmentää ulkomaisten sijoitusrahastojen verotusta Suomessa

Antti Paloniemi
Partner, Head of Tax

Mikko Larvala
Partner, Head of Real Estate

EUT:n ratkaisu lähdeverojen verovapautuksesta täsmentää ulkomaisten yhtiömuotoisten sijoitusrahastojen verokohtelua Suomessa ja velvoittaa lainsäätäjän uudistuksiin.

Euroopan Unionin tuomioistuin ("EUT") on 7.4.2022 antamallaan ratkaisulla arvioinut, onko Suomen kansallinen lainsäädäntö voinut edellyttää ulkomaisen sijoitusrahaston olevan muodoltaan sopimusperusteinen verovapauden myöntämiseksi rahaston Suomesta saamaan tuloon. [1]

EUT katsoi, että vaatimus rahaston sopimusoikeudellisesta muodosta rikkoo unionin säännöksiä pääomien vapaasta liikkuvuudesta tilanteessa, jossa ulkomainen sijoitusrahasto olisi muutoin verrannollinen suomalaisen sijoitusrahastoon, jolle samainen tulo olisi kansallisten säännösten perusteella verovapaata. Tämä johtuu erityisesti siitä, että suomalaiset tuloverosta vapaat sijoitusrahastot ovat aina muodoltaan sopimusperusteisia, mutta ulkomainen sijoitusrahasto voidaan perustaa myös esimerkiksi yhtiömuotoisesti.

Toimimme asiassa verovelvollisen **A SCPI**:n asiamiehenä koko prosessin elinkaaren ajan.

Kansallinen lainsäädäntö

Tuloverolain ("TVL") 20 §:n mukaan suomalaiset sijoitusrahastot ja erikoissijoitusrahastot on vapautettu veron suorittamisesta saamansa tulon osalta. Rahastojen saamien tulojen verotus tapahtuu pääsääntöisesti osuudenomistajien tasolla.

Ulkomaisten sijoitusrahastojen ja erikoissijoitusrahastojen Suomesta saaman tulon verotus on vuoteen 2020 asti perustunut pitkälti EU:n säännöksiin pääomien vapaasta liikkuvuudesta sekä kansalliseen oikeuskäytäntöön, joiden mukaisesti suomalaiseen verovapaaseen sijoitusrahastoon ja erikoissijoitusrahastoon verrattavissa olevan ulkomaisen rahaston Suomesta saamat tulot ovat vastaavasti olleet verovapaita.

Tuloverolakiin sisällytettiin vuoden 2020 alusta voimaan uusi säännös (TVL 20 a §), joka asetti selkeät edellytykset ulkomaisten sijoitusrahastojen ja erikoissijoitusrahastojen verovapaudelle. Säännöksen pääsäännön mukaan rahaston tulee olla sopimusperusteinen ja avoin ja sillä tulee olla vähintään 30 osuudenomistajaa, jotta rahasto on vapautettu tuloveron suorittamisesta Suomessa.

Tapauksen tosiseikasto

Ranskalainen A SCPI on hakenut Suomen Verohallinnolta ennakkoratkaisua verovuosien 2019 ja 2020 osalta koskien muun muassa sitä, katsotaanko rahasto suomalaista sijoitusrahastoa vastaavaksi rahastoksi ja siten tuloverosta vapautetuksi toimijaksi.

A SCPI on Ranskan lainsäädännön mukainen vaihtuvapääomainen sijoitusrahastona toimiva sijoitusyhtiö ja AIFM-direktiivin (2011/61/EU) mukainen vaihtoehtoinen sijoitusrahasto. Rahasto sijoittaa Ranskassa ja euroalueella sijaitseviin kiinteistöihin. A SCPI on Ranskan lain mukaan oikeushenkilö, mutta rahaston hallinnoinnista vastaa erillinen hallinnointiyhtiö, jolla on valtuudet edustaa rahastoa sekä tehdä päätökset rahaston puolesta. A SCPI:tä valvoo Ranskan finanssivalvontaviranomainen. A SCPI ei ole Ranskassa tuloverovelvollinen, vaan sitä pidetään verotuksessa läpivirtausyksikkönä. Rahaston tuotto verotetaan osuudenomistajien tasolla rahaston jakaessa tuottoa osuudenomistajilleen.

Verovuoden 2019 osalta Verohallinto katsoi, että A SCPI vastaa keskeisiltä ominaisuuksiltaan suomalaista sijoitusrahastoa ja on siten vapautettu tuloveron suorittamisesta Suomesta saamansa tulon osalta.

Verovuoden 2020 osalta Verohallinto on sen sijaan lausunut, että A SCPI vastaa keskeisiltä ominaisuuksiltaan suomalaista osakeyhtiötä ja on näin ollen TVL 20 a §:n perusteella velvollinen suorittamaan tuloveroa Suomesta saamastaan tuotosta.

A SCPI valitti verovuotta 2020 koskevan päätöksen osalta Helsingin hallinto-oikeudelle, sillä rahasto katsoi, että se on kaikilta osiltaan suomalaista sijoitusrahastoa vastaava toimija sillä erotuksella, että A SCPI on kotivaltionsa Ranskan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti yhtiömuotoinen rahasto, kun taas Suomen sijoitusrahastolain mukaan sijoitusrahastot ovat sopimusperusteisia.

EUT:n ratkaisu

Helsingin hallinto-oikeus päätyi pyytämään EUT:lta ennakkoratkaisua koskien sitä muodostaako unionin lainsäädännön sijoittautumisvapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevat säännökset esteen sille, että

ainoastaan sopimusperusteiset ulkomaiset avoimet sijoitusrahastot voivat rinnastua tulon perusteella suoritettavasta verosta vapautettuun suomalaiseen sijoitusrahastoon tilanteessa, jossa rahastoilla ei muutoin ole merkittävää objektiivista eroa.

EU:n lainsäädännön mukaan pääomanliikkeiden rajoituksina kielletään muun muassa toimenpiteet, joilla aiheutetaan se, että jossakin toisessa valtiossa asuvat henkilöt ovat vähemmän halukkaita tekemään sijoituksia tietyssä jäsenvaltiossa.

Vaatus sopimusperusteisuudesta vaikuttaa edellytykseltä, jota sovelletaan tasapuolisesti sekä kotimaisiin että ulkomaisiin yhtiöihin. Koska suomalaiset sijoitusrahastot ja erityisesti sijoitusrahastot voidaan kuitenkin perustaa vain sopimuksella, vaatimus johtaa käytännössä kotimaisten ja ulkomaisten rahastojen erilaiseen kohteluun niiden sijoittautumispaikan perusteella ja siten välilliseen syrjintään. Suomen kansallinen säännös jättää näin ollen tosiasiasa verovapauden ulkopuolelle vain ulkomailla asuvat rahastot.

Ero, joka perustuu objektiivisiin seikkoihin, voidaan kuitenkin joissakin tilanteissa hyväksyä myös kotimaisen ja ulkomaisen toimijan välillä. EUT kiinnitti näin ollen huomioita myös lain tarkoitukseen, jonka katsottiin olevan kaksinkertaisen verotuksen välttäminen ja rahaston välityksellä tehtyjen sijoitusten ja suorien sijoitusten samanlainen kohtelu verotuksessa. Lain tarkoitus huomioon ottaen tällaista objektiivista eroa ei voitu katsoa olevan käsillä.

Pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitus voidaan hyväksyä myös yleistä etua koskevien pakottavien syiden perusteella. Tällaisia syitä voivat olla muun muassa verovalvonnan tehokkuus, verojen kantamisen takaaminen sekä tarve varmistaa verojärjestelmän johdonmukaisuus. EUT on ratkaisussaan todennut, että nyt käsillä olevassa tapauksessa Suomen hallituksen esille tuomat perusteet eivät kuitenkaan olleet hyväksyttäviä syitä pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitukselle.

Näin ollen EUT on katsonut, että yhtiömuotoisten rahastojen poisulkeminen verovapauden piiristä voidaan katsoa kielletyksi pääomien vapaan liikkuvuuden rajoituksiksi.

Ratkaisun vaikutukset

EUT:n ratkaisu on ollut odotettu päätös, joka selventää Suomessa vallinnutta oikeustilaa. Ratkaisun johdosta tuloverolain 20 a §:n säännöstä tulee kuitenkin pitää EU:n lakien vastaisena ja siten lainsäätäjä on veloitettu ryhtymään toimiin säännöksen muuttamiseksi. Ratkaisulla tulee olemaan myös vaikutusta tälläkin hetkellä vireillä oleviin riita-asioihin sekä palautuspäätöksiin, joissa lähdeveron palautus on evätty vetoamalla vaatimukseen rahaston sopimusperusteisesta muodosta.

Lisätietoja asiasta antaa veropraktiikkamme vetäjä [Antti Paloniemi](#) sekä kiinteistöpraktiikkamme vetäjä [Mikko Larvala](#).

[1] Asia C-342/20. ECLI:EU:C:2022:276.

Services

Tax
